

ประวัติการไฟฟ้านครหลวง

ประวัติความเป็นมา

ประเทศไทย เริ่มมีกระแสไฟฟ้าใช้ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว^๑ โดยจอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง โธ) ยี่งในขณะนั้นเป็นบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ และเพิ่งเดินทางกลับจากทวีปยุโรป และได้ไปเห็นการใช้ไฟฟ้าในประเทศฝรั่งเศส ได้ดำริที่จะให้ กรุงเทพฯ มีไฟฟ้าใช้บ้าง และได้สั่งซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้ามาจากประเทศอังกฤษ^๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๗ โดยเริ่มผลิตกระแสไฟฟ้าใช้เป็นแห่งแรกในพระบรมมหาราชวัง จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๔๐ กิจการไฟฟ้าดังกล่าวได้ถูกโอนไปให้บริษัทอเมริกัน ชื่อ Bangkok Electric Light Syndicate ดำเนินการให้มีกระแสไฟฟ้าใช้ในพระบรมมหาราชวังต่อไป พร้อมทั้งทำสัญญากับทางราชการจ่ายแสงไฟ โดยการจุดโคมตามถนนหลวงต่าง ๆ ด้วย

สำหรับประชาชนในกรุงเทพฯ นั้น พวกที่ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่บริเวณคอนกรีตของคลองบางกอกน้อยและคลองบางลำพู เริ่มได้รับประโยชน์ของกระแสไฟฟ้าจากการนำกระแสไฟฟ้ามาเดินรถรางเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๗ ภายใต้การดำเนินงานของบริษัทชาวเดนมาร์ก เป็นผลให้การคมนาคมทางบกของกรุงเทพฯ ในสมัยนั้นสามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว กิจการรถรางได้เจริญและวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งมาอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของการไฟฟ้ากรุงเทพฯ (Bangkok Electric Works) ซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของและได้รับช่วงสัมปทานการเดินรถราง

๑ อำนวย ลุดมศิลป์, "วิวัฒนาการของการไฟฟ้าในประเทศไทย ตั้งแต่สมัย ร.๕ จนถึงปัจจุบัน" วารสารข่าวไฟฟ้า ฉบับพิเศษ (๒๔๐๑) : ๗

๒ การไฟฟ้านครหลวง, "ประวัติความเป็นมาของการไฟฟ้านครหลวง" (กรุงเทพมหานคร : การไฟฟ้านครหลวง, ๒๔๒๐), หน้า ๑

และจำหน่ายกระแสไฟฟ้ามาจากบริษัทไฟฟ้าไทยคอร์ปอเรชัน จำกัด (Thai Electric Corporation Ltd.) โดยตั้งสถานที่ทำการและโรงจักรผลิตกระแสไฟฟ้าที่วังวรดิษราชวรวิหาร (วัดเสียบ) อันเป็นสถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของการไฟฟ้านครหลวงในปัจจุบันนี้

ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณตอนเหนือของคลองบางกอกน้อย และคลองบางลำพูนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริให้เจ้าพระยาอมรรต (ปั้น สุขุม) เป็นผู้จัดสร้างโรงไฟฟ้าขึ้น เรียกชื่อว่า การไฟฟ้าหลวงสามเสน ในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ ดำเนินการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในแถบนี้ และต่อมาการไฟฟ้าหลวงสามเสนได้เปลี่ยนชื่อเป็น กองไฟฟ้าหลวงสามเสน สังกัดกรมโยธาธิการ กระทรวงนครบาล

ความต้องการในการใช้กระแสไฟฟ้าของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลได้เล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญในการที่จะ "เพิ่มการให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าประชาชนทั้งในนครหลวงและชนบท" ดังนั้น เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้มีการตราพระราชบัญญัติการพลังงานแห่งชาติขึ้น มีการจัดตั้งคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นผู้วางนโยบายและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพลังงาน^๑ ความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าของประชาชนในกรุงเทพฯ ได้เพิ่มมากขึ้นจนรัฐบาลเล็งเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชน จึงออกพระราชบัญญัติจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวงขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๖๑^๒ โดยรวมการไฟฟ้ากรุงเทพฯ กับกองไฟฟ้าสามเสนเข้าด้วยกัน และดำเนินการบริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ มาจนถึงทุกวันนี้

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓

^๒ "พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๔๖๑" ราชกิจจานุเบกษา ๗๔

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวง

แต่เดิมหน่วยงานในการบริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ นั้นมี ๒ หน่วย คือ การไฟฟ้ากรุงเทพฯ (Bangkok Electric Works) กับกองไฟฟ้าหลวงสามเสน เมื่อความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าของประชาชนในกรุงเทพฯ มีมากขึ้น รัฐบาลจึงได้รวมหน่วยงานทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยออกพระราชบัญญัติจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวงขึ้น สำหรับ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวง^๑ นั้นมีดังนี้

๑. ผลิตพลังงานไฟฟ้าไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการโอนตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้ายันฮี พ.ศ. ๒๕๐๐^๒
๒. จัดให้ได้มาและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า
๓. ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้านครหลวง

จากวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นในการจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวง ทำให้การไฟฟ้านครหลวงมีหน้าที่หลักที่สำคัญในการให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนภายในเขตรับผิดชอบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี^๓ โดยมีฐานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคล และมีลักษณะของการดำเนินกิจการเป็นรัฐวิสาหกิจ ประเภทสาธารณูปโภคซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

^๒ ในปัจจุบันไฟฟ้านครหลวงไม่ได้ผลิตกระแสไฟฟ้าเอง แต่รับซื้อกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

^๓ "พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑" ราชกิจจานุเบกษา ๗๔ (๓๐ กรกฎาคม ๒๕๐๑) : ๔

การซื้อองค์การและโครงสร้างของหน่วยงาน

จากการที่การไฟฟ้านครหลวงเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค จึงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล โดยมีคณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคน ทั้งนี้ไม่รวมผู้ว่าการ ซึ่งถือ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวง

คณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวงนี้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลกิจการของการไฟฟ้านครหลวง โดยผ่านทางผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวงที่สำคัญ ได้แก่

๑. อำนาจในการวางข้อบังคับเกี่ยวกับการต่าง ๆ ที่กระทำเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้านครหลวง
๒. อำนาจในการวางข้อบังคับ การประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการ
๓. วางข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง และการถอดถอนพนักงาน
๔. วางข้อบังคับว่าด้วยระเบียบปฏิบัติงานและข้อบังคับว่าด้วยระเบียบวินัยและการลงโทษพนักงาน
๕. กำหนดอัตราค่าขายพลังงานไฟฟ้า ค่าบริการและความสะดวกต่าง ๆ
๖. กำหนดอัตราเงินเดือนพนักงาน

นอกจากนี้ การไฟฟ้านครหลวงยังได้ถูกควบคุมโดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งมีหน้าที่ในด้านต่าง ๆ กันได้แก่ (ดูแผนภูมิที่ ๑)

๑. คณะกรรมการพัฒนา: ภารกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. กระทรวงการคลัง
๓. สำนักงบประมาณ
๔. กระทรวงมหาดไทย
๕. คณะกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการซื้อองค์การ
๖. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๗. รัฐสภา (คณะกรรมการมาธิการงบประมาณในกรณีที่มีรัฐสภา)

หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลเหล่านี้จะทำการควบคุมสอดส่องดูแลการดำเนินงานกิจการของการไฟฟ้านครหลวง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หน่วยงานที่ควบคุมการดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวงโดยตรง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย โดยคอยควบคุมการดำเนินงาน และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ นั้น มีลักษณะการควบคุมการดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวงโดยทางอ้อม ได้แก่ คณะกรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คอยให้คำแนะนำปรึกษาหรือเกี่ยวกับแผนงานของการไฟฟ้านครหลวงและการขยายงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลังเป็นผู้ควบคุมดูแลเกี่ยวกับเรื่องรายรับรายจ่าย และการเก็บผลกำไรที่การไฟฟ้านครหลวงได้มาแต่ละปี โดยจัดแบ่งให้รัฐบาลส่วนหนึ่งและให้การไฟฟ้านครหลวงส่วนหนึ่ง สำนักงบประมาณคอยควบคุมดูแลเกี่ยวกับการตั้ง งบประมาณประจำปีของการไฟฟ้านครหลวง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคอยสอดส่องดูแลเกี่ยวกับความถูกต้องทางการเงินของการไฟฟ้านครหลวง เพื่อป้องกันการรั่วไหล และการเบียดบังผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่รัฐบาลและการไฟฟ้านครหลวงควรจะได้รับ คณะกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดองค์การคอยให้คำแนะนำปรึกษานายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานขององค์การต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ความดูแลของรัฐบาล ซึ่งการไฟฟ้านครหลวงเป็นองค์การหนึ่งที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลด้วย รัฐสภาจะทำหน้าที่ดูแลควบคุมเกี่ยวกับงบประมาณที่การไฟฟ้านครหลวงเสนอไปยังสำนักงบประมาณ และถูกเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา โดยมีคณะกรรมการงบประมาณเป็นผู้ทำหน้าที่ในกรณีนี้

ดังนั้นการไฟฟ้านครหลวงจึงได้จัดรูปองค์กร โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด เพื่อสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งการไฟฟ้านครหลวง โดยมีผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. ผู้ว่าการ การไฟฟ้านครหลวง เป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบงานของการไฟฟ้านครหลวง ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยควบคุมงานของรองผู้ว่าการทั้งสองส่วน
๒. รองผู้ว่าการส่วนวิชาการ มีหน่วยงานที่อยู่ในความควบคุมและดูแลรับผิดชอบ คือ ฝ่ายจัดซื้อและวัสดุ (ฝชว.) ฝ่ายวิศวกรรมโครงการ (ฝวท.) ฝ่ายก่อสร้าง (ฝกส.) และ กองโรงงาน (รง.)

๓. รองผู้ว่าการส่วนปฏิบัติการ มีหน่วยงานที่อยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบ คือ ฝ่ายจำหน่าย (ฝจน.) ฝ่ายบริการผู้ใช้ไฟ (ฝบฟ.) และฝ่ายควบคุมระบบไฟฟ้า (ฝคฟ.)

๔. รองผู้ว่าการ ส่วนบริหาร มีหน่วยงานที่อยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบ คือ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ (ฝกน.) ฝ่ายการบัญชีและการเงิน (ฝบช.) กองเศรษฐกิจพลังงานไฟฟ้า (ตค.) กองบริการภายใน (บน.) และโรงพยาบาลการไฟฟ้านครหลวง (รพ.)

๕. รองผู้ว่าการ (ทั่วไป) มีหน่วยงานที่อยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบ คือ สำนักงานแผนงานและโครงการ (สพง.) สำนักผู้ว่าการ (สว.) สำนักงานตรวจสอบภายใน (ตส.) และสำนักงานประชาสัมพันธ์ (ปส.)

ขอบเขตความรับผิดชอบ

การไฟฟ้านครหลวงได้ทำหน้าที่ให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนนทบุรี^๑ ซึ่งคิดเป็นจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๕๕๐,๕๔๐ ราย^๒ (สถิติ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐) และคิดเป็นพื้นที่ ๓,๑๐๖ ตารางกิโลเมตร^๓ โดยคิดเป็นพื้นที่ทำการจ่ายกระแสไฟฟ้าแล้ว ๑,๔๗๕ ตารางกิโลเมตร

^๑ การไฟฟ้านครหลวง, "รายงานประจำปี ๒๕๒๐" (กรุงเทพมหานคร : การไฟฟ้านครหลวง ๒๕๒๐), หน้า ๔๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

สถานะทางการเงิน^๑

การไฟฟ้านครหลวงมีรายได้จากการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ ๒๕๒๐ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓,๔๕๖.๓ ล้านบาท มากกว่าปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ร้อยละ ๑๔.๖๒ รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการจำหน่ายพลังไฟฟ้าประมาณร้อยละ ๔๘.๘๖ นอกนั้นเป็นรายได้จากการจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอื่น ๆ สำหรับทางด้านรายจ่ายนั้น มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ๓,๖๗๑.๓ ล้านบาท รายจ่ายในการผันเงินช่วยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อลดอัตราค่าไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยในส่วนภูมิภาค ให้เป็นอัตราเดียวกันกับในเขตนครหลวงอีก ๓๔.๐ ล้านบาท ค่าดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมผูกพันเงินกู้ ๔๘.๖ ล้านบาท คงเหลือเป็นกำไรสุทธิ ๑๓๖.๔ ล้านบาท

ในปี ๒๕๒๐ ได้ลงทุนขยายกิจการเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๔๑.๓ ล้านบาท เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๒๐ การไฟฟ้านครหลวงมีทรัพย์สินถาวร ๓,๓๓๐.๐ ล้านบาท และทรัพย์สินหมุนเวียน ๑,๖๓๖.๗ ล้านบาท

เงินกู้^๒

เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๒๐ การไฟฟ้านครหลวงมียอดเงินกู้ระยะยาวรวมทั้งสิ้น ๘๐๓.๑ ล้านบาท โดยจำแนกเป็นเงินกู้ต่างประเทศ จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และกองทุนเการพัฒนา (DIF) ๗๘๘.๓ ล้านบาท เงินกู้จากกระทรวงการคลัง ๑๓.๘ ล้านบาท การไฟฟ้านครหลวงได้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาวในปีงบประมาณ ๒๕๒๐ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นประมาณ ๑๐๑.๕ ล้านบาท และในปีงบประมาณ ๒๕๒๑ คาดว่าจะต้องจ่ายเงินชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาวประมาณ ๑๓๓.๗ ล้านบาท

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

^๒ การไฟฟ้านครหลวง, "รายงานประจำปี ๒๕๒๐." (กรุงเทพมหานคร : การไฟฟ้านครหลวง ๒๕๒๐), หน้า ๔.

สรุปผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในรอบ ๑๐ ปีแรก (๒๕๐๑ - ๒๕๑๑) ของการไฟฟ้านครหลวง

ปัญหาสำคัญที่เผชิญหน้าการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) เมื่อปี ๒๕๐๑ อันเป็นปีแรกก่อตั้ง คือ ความขาดแคลนกระแสไฟฟ้าสำหรับประชาชนในพระนครและธนบุรี ซึ่งมีความต้องการสูงเกินกำลังผลิตที่มีเพียง ๖๗,๐๐๐ กิโลวัตต์ สำหรับผู้ใช้ไฟ ๑๖๘,๐๐๐ ราย กฟน. จึงเตรียมโครงการขยายและปรับปรุงระบบจำหน่ายเพื่อให้รับกับพลังงานไฟฟ้าขนาด ๒๕๐ เมกะวัตต์ ที่ได้จากการไฟฟ้าอันฮี โดยเสียค่าใช้จ่ายประมาณ ๕๐๐ ล้านบาท เริ่มเปลี่ยนสายบ่อนแบบเก่า ๓,๕๐๐ โวลต์ เป็น ๑๒,๐๐๐ โวลต์ โดยจ่ายจากสถานีย่อยขนาด ๖๘,๐๐๐ / ๑๒,๐๐๐ โวลต์ หลายแห่ง สายส่งระบบแรงดัน ๖๘,๐๐๐ โวลต์ ได้ก่อสร้างอย่างรวดเร็วเพื่อส่งพลังไฟฟ้าจากสถานีต้นทางไปยังสถานีย่อยเหล่านั้น ระบบนี้สามารถทำให้การจ่ายไฟฟ้ามีความมั่นคงกว่าระบบเดิมมากนัก ประมาณปี ๒๕๐๓ เริ่มดำเนินการเปลี่ยนระบบแรงดันของไฟฟ้าแรงต่ำ จาก ๑๑๐ โวลต์ เป็น ๒๒๐ โวลต์ เพื่อให้สามารถส่งไฟฟ้าได้เต็มที่ มีการสูญเสียในสายน้อยลงจาก ๒๐ เปอร์เซ็นต์ เหลือเพียง ๗ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งยังผลให้สามารถลดค่าไฟฟ้าลงได้หลายครั้ง และมีส่วนทำให้เป็นการส่งเสริมการลงทุนในกรุงเทพฯ อีกด้วย ผลก็คือการเพิ่มขึ้นของความต้องการพลังไฟฟ้าอย่างชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาในรอบ ๑๐ ปีก่อน จากปี ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ ความต้องการพลังไฟฟ้าได้เพิ่มจาก ๑๔๘ MW (เมกะวัตต์) เป็น ๒๓๐ MW และจากปี ๒๕๑๐ ก็เตรียมโครงการขยายระบบเป็น ๑,๐๐๐ MW ด้วยการลงทุนขยายงานถึง ๕๖๐ ล้านบาท

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี	ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดเป็น เมกะวัตต์	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า
๒๕๐๑	๖๖	๑๗๑, ๓๒๔
๒๕๐๒	๗๗	๑๘๔, ๗๗๘
๒๕๐๓	๘๔	๑๘๗, ๓๒๒
๒๕๐๔	๘๗	๒๐๔, ๖๔๕
๒๕๐๕	๑๐๗	๒๑๖, ๖๖๔
๒๕๐๖	๑๒๕	๒๒๖, ๔๙๓
๒๕๐๗	๑๔๘	๒๓๘, ๔๐๙
๒๕๐๘	๑๘๑	๒๕๓, ๔๗๗
๒๕๐๙	๒๑๓	๒๖๙, ๐๐๗
๒๕๑๐	๒๗๘	๒๘๗, ๕๑๑

ตารางแสดงความต้องการพลังไฟฟ้าและจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าช่วง ๑๐ ปีแรกของ กฟน. (๒๕๐๑-๒๕๑๐)

สรุปผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในรอบ ๑๐ ปีหลัง (๒๕๑๐-๒๕๒๑) ของการไฟฟ้านครหลวง

เนื่องจากในระยะ ๕ ปี (๒๕๐๕-๒๕๑๐) ที่ผ่านมาเป็นระยะที่ประชาชนมีโอกาสใช้พลังไฟฟ้าอย่างไม่มีขีดจำกัด ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงขึ้นถึงร้อยละ ๒๔ ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มที่สูงมาก (๒๗๘ เมกะวัตต์) มีแนวโน้มว่าระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ จะเพิ่มขึ้นต่อไปด้วยอัตราเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ ๒๖ จึงได้จัดทำโครงการขยายระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้าได้ถึง ๑,๒๐๐ เมกะวัตต์ จากสถานีต้นทาง ๖ สถานี ไปยังสถานีย่อยของ กฟน. ๒๔ สถานี และสถานีย่อยของผู้ใช้ไฟ ๑๒ สถานี

ในด้านชนบท กฟน. ได้จัดทำโครงการพัฒนาไฟฟ้าชนบทในเขตจำหน่าย ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๕-๒๕๑๙) ใช้เงินลงทุน ๓๑๐ ล้านบาท เพื่อให้สามารถบริการไฟฟ้าให้แก่ประชาชนในส่วนชนบทได้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๕ ของประชาชนในชนบท ดังนั้นในปี ๒๕๑๕ กฟน. จึงดำเนินการก่อสร้างขยายระบบจำหน่ายเข้าใน ๑๗ ตำบล ใน ๑๑ อำเภอชั้นนอก ราษฎรมีไฟฟ้าใช้เพิ่มอีก ๗,๐๐๐ ราย สิ้นค่าใช้จ่ายไป ๔๔ ล้านบาท

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๕-๒๕๑๙) กทม. จึงวางโครงการปรับปรุงและขยายระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้า ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๕-๒๕๑๙) ขึ้นโดยงบประมาณ ๑,๘๐๐ ล้านบาท และตกลงกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย ๑๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในช่วง ๓ ปีแรกของโครงการ ซึ่งจะได้สร้างสถานีต้นทาง สถานีย่อย สายส่ง สายป้อน สายแรงต่ำ และศูนย์ควบคุมระบบจำหน่าย เพื่อขยายระบบจำหน่ายให้เพิ่มเป็นขนาด ๒,๐๐๐ เมกะวัตต์ ประชาชนที่มิใช่ไฟฟ้าใช้จะเพิ่มจากร้อยละ ๖๕ เป็นร้อยละ ๘๔ ของประชาชนในเขตจำหน่ายทั้งหมด

ปี	ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดเป็นเมกะวัตต์	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า
๒๕๑๐	๓๕๒	๒๔๘,๐๗๔
๒๕๑๒	๔๑๖	๓๓๖,๙๕๘
๒๕๑๓	๔๘๔	๓๕๘,๖๔๔
๒๕๑๔	๕๖๑	๓๘๓,๙๘๖
๒๕๑๕	๖๔๗	๔๐๘,๑๐๒
๒๕๑๖	๗๓๘	๔๓๗,๕๒๘
๒๕๑๗	๗๕๑	๔๗๐,๖๘๕
๒๕๑๘	๘๓๓	๕๐๖,๐๗๐
๒๕๑๙	๙๕๘	๕๔๔,๖๘๘
๒๕๒๐	๑,๐๕๘	๕๘๐,๕๔๐

ตารางแสดงความต้องการพลังไฟฟ้าและจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าช่วง ๑๐ ปีที่สองของ กทม. (๒๕๑๑-๒๕๒๐)

โครงการในอนาคต

กทม. มีแผนงานที่จะดำเนินการตามโครงการปรับปรุงและขยายระบบจำหน่ายพลังไฟฟ้า ฉบับที่ ๔ (๒๕๒๐-๒๕๒๔) เมื่อสิ้นสุดโครงการนี้ประชากรทุกคนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ทั้งในเขตเมืองและในเขตชนบทจะมีไฟฟ้าอย่างเพียงพอและทั่วถึง ซึ่งปัจจุบันนี้ประชากรที่มีไฟฟ้าใช้แล้วประมาณร้อยละ ๗๔

โครงการที่กล่าวนี้ได้จัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ และยังคงดำเนินการให้สัมพันธ์กับนโยบายหลักที่สำคัญของประเทศอีกหลายประการ เช่น นโยบายผังนครหลวงของสำนักผังเมือง นโยบายอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และนโยบายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

โครงการฉบับที่ ๔ ส่วนใหญ่จะเป็นการขยายและการปรับปรุงสถานีต้นทางและสถานีย่อยเดิมจำนวน ๑๗ แห่ง การก่อสร้างสถานีต้นทางและสถานีย่อยใหม่ ๗ แห่งในบริเวณย่านใจกลางเมือง เช่น บริเวณเพลินจิต สีพระยา พหลโยธิน เป็นต้น และการก่อสร้างสายส่งฯ และสายจำหน่ายไม่ต่ำกว่า ๑๗,๐๐๐ กิโลเมตร พร้อมทั้งติดตั้งหม้อแปลงจำนวนมาก ทั้งหมดนี้ต้องใช้จ่ายเงินลงทุนประมาณ ๒,๔๘๒ ล้านบาท เป็นเงินตราในประเทศประมาณ ๑,๖๖๑ ล้านบาท และเงินตราต่างประเทศประมาณ ๑,๖๑๒ ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ กพท. ได้รับอนุมัติให้กู้เงินเพื่อดำเนินการเฉพาะช่วงแรกของโครงการ (๒๕๒๐-๒๕๒๑) เป็นเงินจำนวน ๗๔๐ ล้านบาท จากธนาคารพัฒนาเอเชียแล้ว เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๙

ส่วนที่นับได้ว่าสำคัญที่สุดของโครงการช่วงแรกก็คือ โครงการวางสายส่งฯ ได้ดินแรงดัน ๒๓๐ เควี. ระบบระบายความร้อนด้วยน้ำมัน เป็นงานที่อาศัยวิทยาการแผนใหม่ของประเทศไทย ก็ว่าได้ สายส่งฯ ได้ดิน ๒๓๐ เควี. นี้นำกระแสไฟฟ้าจากสถานีต้นทางบางกะปิมายังสถานีต้นทางชิดลม ซึ่งมีระยะทาง ๘ กิโลเมตร จากชานเมืองเข้าสู่ย่านใจกลางเมืองที่มีธุรกิจหนาแน่นที่สุดคือ ในย่านถนนเพลินจิต ถนนราชดำริ ถนนราชปรารภ ถนนสีลม ถนนสีพระยา ถนนพญาไท ถนนพระราม ๑ ถนนสุขุมวิท ถนนพระราม ๔ และถนนเพชรบุรีตัดใหม่

เมื่อการก่อสร้างสายส่งฯ ได้ดิน ๒๓๐ เควี. เสร็จในปี ๒๕๒๒ กพท. จะสามารถสนองความต้องการของย่านธุรกิจดังกล่าวไว้เพียงพอไปอีก ๑๐ ปีข้างหน้าได้อย่างแน่นอน

จำนวนพนักงานของการไฟฟ้านครหลวง

ปัจจุบันการไฟฟ้านครหลวงมีพนักงานทั้งสิ้น ๙,๔๐๖ คน^๑ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามหน่วยงาน

ต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดดังนี้

๑. สำนักผู้ว่าการ (สว.)	มีพนักงานทั้งสิ้น	๑๐๔	คน
๒. ฝ่ายการบัญชีและการเงิน (ฝบช.)	"	๑,๖๐๕	"
๓. ฝ่ายจัดซื้อและพัสดุ (ฝพต.)	"	๔๒๖	"
๔. ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ (ฝกน.)	"	๒๑๗	"
๕. ฝ่ายจำหน่าย (ฝจน.)	"	๒,๑๐๔	"
๖. ฝ่ายควบคุมระบบไฟฟ้า (ฝคฟ.)	"	๘๓๓	"
๗. ฝ่ายบริการผู้ใช้ไฟ (ฝบฟ.)	"	๘๐๗	"
๘. ฝ่ายวิศวกรรมโครงการ (ฝวก.)	"	๓๓๖	"
๙. ฝ่ายก่อสร้าง (ฝกส.)	"	๑,๒๕๗	"
๑๐. สำนักแผนงานและโครงการ (สผง.)	"	๒๓	"
๑๑. กองโรงงาน (รง.)	"	๔๕๗	"
๑๒. กองบริการภายใน (บน.)	"	๗๔๔	"
๑๓. กองเศรษฐกิจพลังงานไฟฟ้า (กก.)	"	๑๐๔	"
๑๔. โรงพยาบาลการไฟฟ้านครหลวง (รพ.)	"	๒๓๖	"
๑๕. สำนักงานตรวจสอบภายใน (ตส.)	"	๓๔	"
๑๖. ส่วนงานประชาสัมพันธ์ (บส.)	"	๑๘	"
๑๗. ศูนย์ประมวลผลข้อมูล (ศป.)	"	๑๑๐	"

^๑ แผนกประวัติและสถิติพนักงาน (สำรวจเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓)

บทบาทและความสำคัญของการไฟฟ้านครหลวง

การไฟฟ้านครหลวงเป็นองค์การรัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ของรัฐบาล ทำหน้าที่ให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนนทบุรี ซึ่งในปัจจุบันมีความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก ตามอัตราการเพิ่มของประชากรและการขยายความเจริญของเมืองออกไป

กระแสไฟฟ้าเป็นพลังงานสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งจะนำความเจริญมาสู่ประเทศ กิจกรรมอุตสาหกรรมพาณิชยกรรมต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องอาศัยพลังงานจากไฟฟ้าในการดำเนินการทั้งสิ้น นอกจากนี้กระแสไฟฟ้ายังเป็นพลังงานที่ทำให้เกิดแสงสว่างช่วยให้เครื่องจักรเครื่องยนต์ต่าง ๆ ทำงานได้ ที่ใดที่ประชาชนมีกระแสไฟฟ้าใช้ที่นั่นประชาชนก็จะมีระดับความเป็นอยู่และความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต

การไฟฟ้านครหลวงซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตนครหลวงและจังหวัดใกล้เคียงให้มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี สะดวกสบายตลอดจนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากิจการอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม อันจะเป็นทางที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติได้ทางหนึ่ง เท่ากับเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในการเร่งรัดและปรับปรุงพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ

หน่วยงานซึ่งมีบทบาทสำคัญในการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานของการไฟฟ้านครหลวง

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ (ดูแผนภูมิที่ ๒) เป็นหน่วยงานซึ่งมีบทบาทสำคัญในการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานของการไฟฟ้านครหลวง โดยฝึกอบรมและพัฒนาเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ได้กำหนดผังแบ่งส่วนงานออกเป็น ๓ กอง และสำนักงานเลขานุการ ผู้อำนวยการฝ่าย ๑ สำนัก มีรายละเอียดดังนี้^๑

^๑ คำสั่งที่ อบ. ๑๔๑/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๔

ก. กององค์การและผลประโยชน์ตอบแทน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดองค์การและระบบงาน การวางแผนและควบคุมกำลังคน การรับสมัครและจัดหาบุคคลเข้าทำงาน การบรรจุและแต่งตั้ง การจัดทำประวัติและสถิติพนักงาน ตลอดจนการจัดการผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่พนักงาน

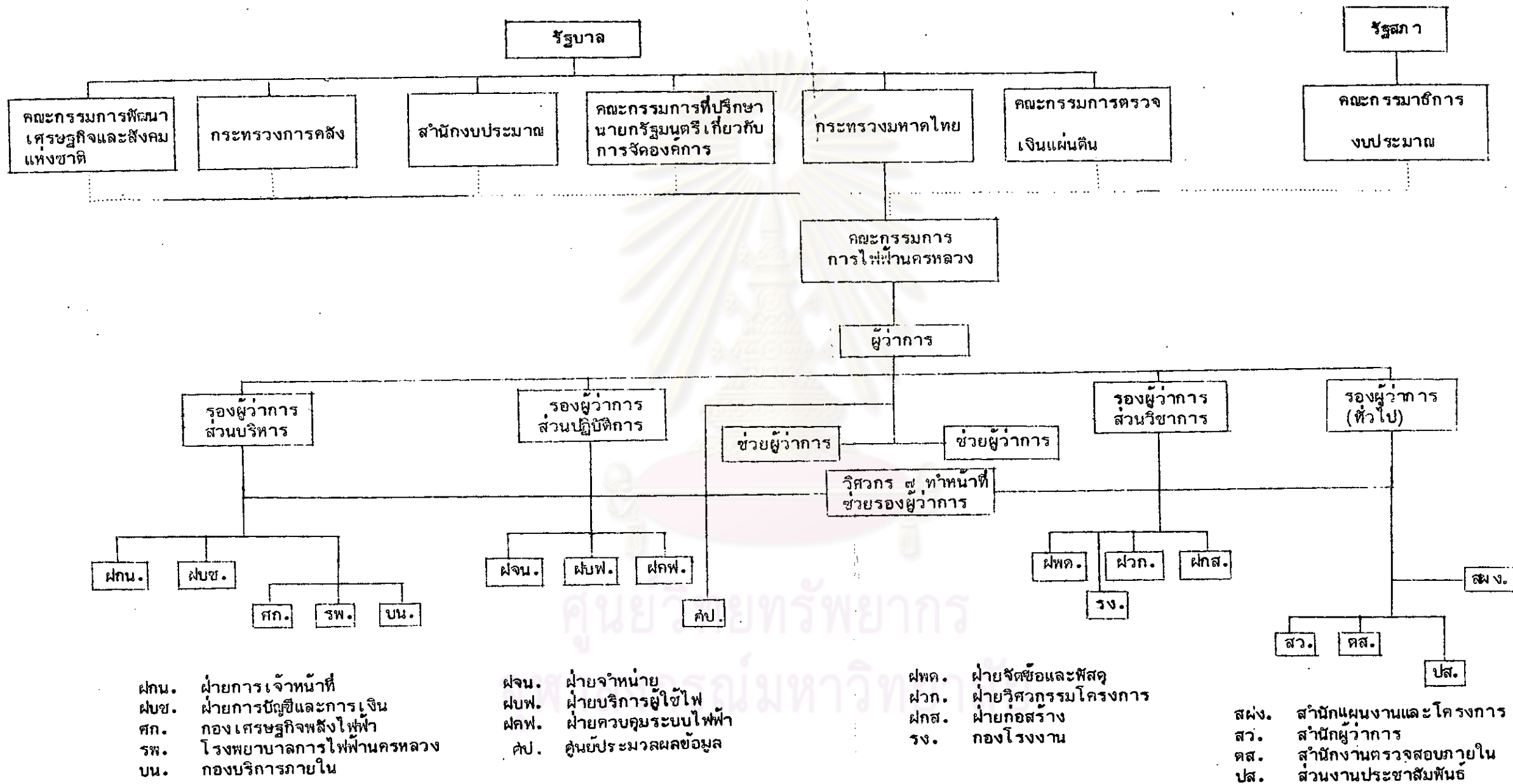
ข. กองสวัสดิการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการด้านพนักงานสงเคราะห์ การพนักงานแรงงานสัมพันธ์ และทางด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน

ค. การฝึกอบรมและพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานระดับผู้บังคับบัญชา จัดฝึกอบรมและพัฒนาช่างฝีมือ ส่งเสริมและพัฒนาพนักงานระดับวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพยิ่งขึ้น และรับผิดชอบในการพัฒนา องค์การการไฟฟ้านครหลวง (ดูแผนภูมิที่ ๓)

ง. สำนักงานเลขานุการผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบงานด้านธุรการของฝ่ายการเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารวัสดุภูมิทัศน์ ด้านงบประมาณและด้านการจัดทำบัญชีเบิกจ่ายตามสิทธิผลประโยชน์ของพนักงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างของการไฟฟ้านครหลวง (แผนภูมิที่ ๑)

ผังแบ่งส่วนงาน (ORGANIZATION CHART) (แผนภูมิที่ ๒)

ของฝ่ายการเจ้าหน้าที่

๓๗

